

Souhrnná teritoriální informace:

Irák

Zastupitelský úřad 8. 4. 2024 7:54

Irák je podle ústavy schválené v roce 2005 islámská, demokratická, federální, parlamentní republika složená z 18 provincií. Tři z těchto provincií pak dohromady tvoří autonomní oblast zvanou Kurdistán (anglicky Kurdistan Region of Iraq, KRI). Vládu vede premiér a zákonodárným orgánem je jednokomorová Sněmovna reprezentantů. Bezpečnostní situace v zemi je kvůli působení ozbrojených skupin stále neklidná.

Irák má páté největší prokazatelné zásoby ropy na světě. V současné době je také těží a exportuje páté největší objemy ropy na světě. Odvětví ropy a plynu je pilířem irácké ekonomiky. Prodej ropy generuje přes 90 % příjmů státního rozpočtu a ropa tvoří přes 80 % vývozních komodit. Díky vysokým cenám ropy v posledních letech je rozpočet Iráku a jeho dluh stabilizované.

Pro české firmy jsou perspektivní obory energetiky, obranně-bezpečnostního průmyslu, zemědělství a potravinářského průmyslu, vodohospodářství, stavebnictví, zdravotnictví a dodávky strojně-technického zařízení. V konkrétních případech jde především o rafinerie a elektrárny, stavbu infrastruktury, bytových komplexů a výstavbu nových či rozšiřování stávajících investičních celků. Výstavba bytů, dopravní infrastruktury, vodohospodářství a potravinová bezpečnost patří mezi priority vlády a jejich rozvoj bude klíčový pro zvýšení podílu příjmů z neropného průmyslu do státního rozpočtu.

Problémem Iráku na který otevřeně upozorňuje řada mezinárodních organizací je vysoká míra korupce.

Základní údaje	
Hlavní město	Bagdád
Počet obyvatel	44,5 milionu
Jazyk	arabština, kurdština
Náboženství	islám 95-98 % (šiiitský, sunnitský), křesťanství
Státní zřízení	federální parlamentní republika
Hlava státu	prezident Abdul Latif Rashid
Hlava vlády	předseda vlády Mohammed Shia' Al Sudani
Název měny	irácký dinár
Cestování	
Časový posun	+1 hodiny (letní čas), +2 hodiny (zimní čas)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Petr Štěpánek, Ph.D.
Ekonomický úsek	Ing. Roman Plevák, Ph.D.
Konzulární úsek	PhDr. Miroslav Klíma
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika	2023
Nominální HDP (mld. USD)	252,777
Hospodářský růst (%)	-2
Inflace (%)	4,6
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu je Irácká republika. Irák je federální stát.

V Iráku je velké množství politických stran a hnutí. Politická afiliece občanů často kopíruje jejich etnickou příslušnost a náboženskou orientaci. V zemi žije 75–80 % Arabů, 15–20 % Kurdů, zbývajících 5 % jsou různá menší etnika včetně Turkmenů, Jazídů, Asyřanů, beduínů, iráckých Romů a dalších.

V jednokomorovém parlamentu zasedá cca 330 poslanců. V parlamentu je v současné době zastoupeno okolo 20 politických stran, okolo 50 poslanců je nezávislých a 25 pochází z dalších početně marginálních politických stran.

1.2 Zahraniční politika země

Země otevřeně usiluje o spolupráci se všemi okolními zeměmi (Írán nevyjímaje). Prioritou vlády je vnitřní stabilita. Po dlouhou řadu let je však Irák jakousi regionální arénou, v níž proiránské ozbrojené milice napadají americké cíle ve snaze vypudit mezinárodní koalici ze země. Irácká vláda proto (dosud umně) manévruje a snaží se předcházet jakýmkoli konfliktům či bezpečnostním incidentům na svém území. V zemi probíhají na denní bázi také tzv. protiteroristické operace vládních sil proti organizaci Islámský stát. Irák je členem OPEC. Aktivně vystupuje na podporu společných "arabských" zájmů a v příladě konfliktu v Gaze podporuje palestinskou stranu.

1.3 Obyvatelstvo

V Iráku žije 44,5 mil. lidí (dle World Bank, 2022), z toho 6,5 mil. obyvatel žije v autonomním Kurdistanu (dle stat.úřadu Kurdistanu, 2023). Populace je mladá, průměrný věk je 21 let (worlddata.info, 2021). Většina populace obývá území mezi řekami Eufrat a Tigris. Největšími městy jsou Bagdád (7 mil.), Basra (2,5 mil.), Mosul, Erbil a Kirkúk.

V zemi žije 75–80 % Arabů, 15–20 % Kurdů, zbývajících 5 % jsou různá menší etnika včetně Turkmenů, Jazídů, Asyřanů, beduínů, iráckých Romů a dalších.

V zemi žijí z 95–98 % muslimové, z nich je 61–64 % šiitů, kteří žijí převážně na jihu a jihovýchodě země, a 29–34 % sunnitů, kteří žijí převážně na severu a západě Iráku. Kurdové jsou z velké většiny sunnité. V zemi žije také 1 % křesťanů různých denominací, včetně katolíků, pravoslavných, protestantů, Asyřanů a dalších. 1–4 % tvoří další náboženství, které jsou však marginální, jedná se například o jezidy nebo židy.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Ekonomika Iráku stojí a padá s cenou ropy na světových trzích. Irák je pátým největším producentem a exportérem ropy na světě. Jako člen OPEC Irák dodržuje stanovené limity. Podle World Bank ropa tvoří 99 % exportu, 85 % příjmů státního rozpočtu a odpovídá 42 % HDP této země. V roce vysokých světových cen ropy (2022) HDP rostlo tempem přes 7 %. S jejím poklesem v roce 2023 se propadlo o 2 % a v roce 2024 má zase růst tempem přes 2,1 %.

Vysoké ceny ropy (od roku 2022 do současnosti) měly pozitivní dopad na iráckou ekonomiku. Díky nad očekávání vysokým příjmům státu z prodeje ropy se objem státního dluhu snižoval a na konci roku 2023 dosahoval 45 % HDP. Běžný účet platební bilance je nadále v přebytku a státní finance pod kontrolou. I když cena ropy v závěru roku 2023 klesala, nedostala se pod 70 USD za barel, tj. pod cenu, na níž je kalkulován státní rozpočet Iráku.

Z pohledu zahraničního obchodu, Irák exportuje (dá se říct) jen ropu. Na druhou stranu dováží skoro vše, co ekonomika se 45 milionovou populací pro obnovu země potřebuje, včetně potravin, dodávek pro ropný průmysl, obranu, stavebnictví, apod. Objem iráckého exportu kulminoval v roce vysokých světových cen ropy 2022 a po jejich poklesu se snížil na 92,6 mld USD v roce 2023.

Inflace v listopadu 2023 dosahovala 4 % (dle IMF), což je výrazné snížení oproti 7,5 % v lednu 2023. Irácký dinár je vázán k USD oficiálním kurzem. Vláda však v závěru roku 2023 omezila možnosti konverze místní měny na USD ve snaze zabránit přesunům americké měny do sousedního Íránu. Nezaměstnanost v roce 2023 vzrostla na 15,6 % (dle ILO) z 15,3 % v roce 2022. Nezaměstnanost a vytváření umělých pracovních míst ve veřejném sektoru představuje chronický strukturální nedostatek irácké ekonomiky.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	1,58	7,01	-2	1,2	3,5
HDP/obyv. (USD/PPP)	10247,28	11443,6	10930	10800	11010
Inflace (%)	6,0	5,3	4,6	3,8	2,7
Nezaměstnanost (%)	16,2	15,3	15,6	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	73,1	118,0	100,5	90,5	95,5
Import zboží (mld. USD)	34,7	46,9	49,3	50,2	60,3
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	38,4	71,1	51,2	40,3	35,2
Průmyslová produkce (% změna)	-0,7	12,0	-7,4	0,8	3,2
Populace (mil.)	41,2	42,3	43,3	44,4	45,4
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	7/7

Zdroj: *1) EIU, *2) ILO, *3) OECD, roky 2024 a 2025 jsou predikcí

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Vnitropolitické spory v Iráku po dlouhou řadu let znemožňovaly vládě prosadit rozpočet v parlamentu. Teprve v roce 2023 byl konečně rozpočet parlamentem schválen. Jde o rozpočet víceletý, který se snaží řešit především sociální stabilitu v zemi (nárůst sociálních programů, najímání státních úředníků, apod.). Předpokládá se, že vláda udrží výdaje pod kontrolou, nicméně nelze vyloučit politické tlaky na navýšení výdajů, např. platů ve státní správě. Situaci rozpočtu nenahrává ani korupce a institucionální nedostatky, na které upozorňují ve svých zprávách mezinárodní pozorovatelé.

Rozpočet byl kalkulován s odhadovanou cenou 70 USD za barel ropy. Ještě v dubnu 2024 zůstávala cena ropy dostatečně vysoko nad touto hranicí (cca 85 USD za barel). Pro rok 2023 se výše rozpočtového deficitu odhaduje na 2,4 % HDP. V letech 2024–2025 je odhadován možný nárůst rozpočtového deficitu na 6,3 %. Kapitálové výdaje by výhledově měly vzrůst v ročním průměru o 12,5 %, především půjde o investice do neropných odvětví, o investice do zlepšení ropné infrastruktury, do rozvoje rodícího se průmyslu zemního plynu a do výroby elektřiny a její přenosové sítě.

V letech 2024–2025 pozorovatelé očekávají postupný pokles cen ropy, který způsobí pokles příjmů státu. Ve stejném období však má dojít také k uvolnění produkčních kvót OPEC (tj. navýšení produkce a exportu). To by pak pokles příjmů kompenzovalo spolu s případným zvýšením příjmů z daní. Ve středně dobém období bude deficit financován čerpáním devizových rezerv a domácích půjček, což zvýší poměr dluhu k HDP ze současných 45 % na 50 %. Zahraniční dluh Iráku na konci roku 2023 dosáhl výše 88,6 mld. USD.

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-1,3
Veřejný dluh (% HDP)	48,4
Bilance běžného účtu (mld. USD)	34,7
Daně	2024
PO	-
FO	-
DPH	-

2.3 Bankovní systém

Irácký bankovní sektor je velmi slabý. Velký podíl nestátní irácké ekonomiky (obyvatelstvo, soukromé firmy a podnikatelé) je v šedé ("neformální") zóně. V Iráku převažují hotovostní platby. Dostupné zdroje uvádí, že v Iráku působí okolo 75 bank. Z toho je přes 90 % soukromých a zbylých 7 státem vlastněných. Jen těchto 7 státem vlastněných bank však kontroluje 84 % půjček a 87 % vkladů v zemi. Státem vlastněné banky totiž provozují velmi početnou síť - bezmála 50 % ze všech bankovních poboček v zemi. Za největší irácké banky jsou označovány TBI - Trade Bank of Iraq, Rafidain Bank a Rasheed Bank.

Irácké banky na svých stránkách nabízejí služby pro zabezpečení plateb mezi dovozci a vývozci prostřednictvím dokumentárního akreditivu. Banky nabízejí také služby tzv. "islámského investování a financování". Referenční úroková sazba v Iráku dosahovala v prosinci 2023 výši 7,5 %. V letech 2004 až 2023 se pohybovala v průměru na 6,16 %, v prosinci 2007 dosáhla historického maxima 20 % a v březnu 2016 historického minima ve výši 4 %.

2.4 Daňový systém

V Iráku není všeobecně uplatňována prodejní daň či DPH. V kategorii spotřebních daní můžeme narazit na daň z obratu na alkohol a tabák ve výši 300 %, na mobilní dobíjecí karty a internet 20 % a na jízdenky a automobily 15 %. Luxusní restaurace a hotely podléhají 10% dani z obratu.

Sazba daně ze zisku korporátní je 15 % (zahraniční společnosti jsou zdaňovány stejně jako domácí), v případě příjmů ze smluv se zahraničními společnostmi a subdodavateli v odvětví ropy a plynu je sazba 3,3 % či 7 %. Sazba daně ze zisku fyzických osob je progresivní podle výše příjmu od 3 do 15 %.

Hlavním předpisem v oblasti daní je Federální zákon o dani z příjmu č. 113 z 22. listopadu 1982. Hlavním úřadem je General Commission for Taxes, v Kurdistánu pak Income Tax Directorate.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Irák je náš 55. nejvýznamnější exportní trh. V roce 2023 jsme vyvezli do Iráku zboží za 4,8 mld. Kč a dovezli za bezmála 1 mld. Kč, čímž dosahujeme vysokého přebytku 3,8 mld. Kč.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	1,28	1,63	2,91	3,92	4,76
Export do ČR (mld. CZK)	0,01	0,00	0,01	0,01	0,97
Saldo s ČR (mld. CZK)	-1,27	-1,63	-2,90	-3,91	-3,79

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 jsme do Iráku vyvezli hlavně automobily (osobní benzínové), které tvoří přes 80 % hodnoty našeho vývozu (Hyundai z Nošovic). Z Iráku naopak dovážíme ropu - přes 99 % našeho dovozu. Jde o zcela novou položku, kterou jsme začali dovážet teprve v posledních měsících 2023.

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	3753,58	78,91
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	150,56	3,17
723	Stroje, zaříz. pro stavebnictví, stavební inženýrství	129,35	2,72
714	Stroje, motory neelektrické (ne turbíny, motory píst.)	77,57	1,63
642	Papír, lepenka řezané na určitý rozměr, tvar, výrobky	69,15	1,45

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
333	Oleje ropné, oleje z nerostů živičných surové (ropa)	970,36	99,83
057	Ovoce a ořechy (ne olejnaté) čerstvé, sušené	0,51	0,05
778	Přístroje elektrické j. n. (baterie, žárovky ap.)	0,11	0,01
872	Zařízení, přístroje pro účely lékařské, veterinární ap.	0,06	0,01
874	Přístroje měřící, kontrolní, analyzační, řídicí j. n.	0,05	0,01

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Řecko, Itálie a Španělsko dováží iráckou ropu. Z Německa se do Iráku vyváží stroje, chemikálie, z Itálie stroje a z Nizozemska potraviny.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	3761,02	3480,48	3972,06	4538,08	5226,53
Export do EU (mil. EUR)	17281,43	7209,94	12935,84	23464,88	19036,08
Saldo s EU (mil. EUR)	13520,41	3729,47	8963,78	18926,80	13809,56

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Iráckou ropu odebírá Indie a Čína. Irák dováží nejvíce ze SAE, Turecka a Číny.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	41950,26	34489,48	28144,87	38858,30	40339,90
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	58184,88	36138,52	54666,86	85726,75	73947,69
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	16234,62	1649,04	26521,99	46868,45	33607,79

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Irák patří k problematickým destinacím pro přímé zahraniční investice (FDI). Za největší překážky investic do irácké ekonomiky jsou všeobecně považovány: vnitropolitická nestabilita, obavy o bezpečnost a sociální stabilitu. Hrozba znovuobnovujících se extremistických skupin a nedostatečná kapacita státní správy a lokální administrativy. Investoři mohou v Iráku narazit na korupci, zastaralou infrastrukturu, nedostatek kvalifikované pracovní síly, zastaralé zákony. Země se nachází v kategorii největšího investičního rizika, tj. stupeň 7 dle OECD.

IFC (Mezinárodní finanční korporace) odhaduje, že Irák bude potřebovat do roku 2040 investice v objemu 233 mld. USD. Situace se však začíná pomalu zlepšovat. Jen v prvních 9 měsících roku 2023 zaznamenal Irák příliv 24 mld. USD FDI. Irák se pomalu vrací na mezinárodní arénu - usiluje o obnovu členství ve WTO, v listopadu 2023 se stal členem EBRD a podporu regionální integrace mu nabízí také GCC.

Zájem investorů je o investice do odvětví ropy a plynu, výroby a přenosu elektřiny, sektoru financí a výroby spotřebního zboží. Největšími připravovanými projekty jsou modernizace letiště v Bagdádu, projekt "development path" - 1200 km dlouhá železniční a dálniční trasa spojující Perský záliv s Tureckem a Gas Growth Integrated Project - který má dekarbonizovat iráckou energetiku.

3.3 FTA a smlouvy

Irák je členem Multilaterální agentury pro investiční záruky (MIGA) a má status pozorovatele ve Světové obchodní organizaci (WTO) - ještě není plnoprávným členem. Irák uzavřel dohody o volném obchodu (FTA) s Alžírskem, Egyptem, Jordánskem, Ománem, Katar, Sýrií, Súdánem, Tuniskem a Spojenými arabskými emiráty. A také rámcovou dohodu o obchodu a investicích s USA (TIFA).

Smlouvy s EU

Obchodní vztahy EU s Irákem se řídí Dohodou o partnerství a spolupráci mezi EU a Irákem z roku 2012.

Smlouvy s ČR

Smluvní základna je zatím upravena jen smlouvou o hospodářské spolupráci z roku 2014. Ta ustavila tzv. smíšenou komisi, která je G2G platformou pro mezivládní spolupráci v hospodářské oblasti. Připravují se také zbývající dvě dohody, (1) o ochraně investic a (2) o zabránění dvojímu zdanění.

3.4 Rozvojová spolupráce

Irák se řadí do skupiny zemí s "vyššími středními příjmy" (dle Indexu lidského rozvoje 2021–2022 se umístil na 121 ze 191 zemí). Přesto ČR a některé země dále pokračují v poskytování pomoci. Česká republika v roce 2023 realizovala v Iráku několik projektů rozvojové spolupráce. Např. tzv. malý lokální projekt - financování výukového zařízení na recyklaci plastu, které šíří povědomí mezi nejmladší generací (realizátor Science Camp z Basry), vázaný peněžní dar pro popáleninové centrum nemocnice v provincii Nadžaf (realizátorem byla česká firma COMEDEQ, která zastřešila dodávku přístrojů několika členů AVDZP), a projekt programu MEDEVAC – školení týmu z oddělení péče o matku a dítě státní výukové nemocnice v provincii Nadžaf v ÚVN Praha.

Historicky největší objem pomoci obdržel Irák v roce 2005, celkem 22 mld. USD. Od těch dob objem výrazně poklesl na 1,8 mld. USD v roce 2021 (dle WB) či 1,5 mld. USD (dle OECD). V letech 2020–2021 byly největšími poskytovateli ODA (Official Development Aid): Japonsko (640 mil. USD), USA (499 mil. USD), Německo (387 mil. USD) a EU jako instituce (234 mil. USD). V tomto období směřoval největší objem prostředků do "ostatních sociálních služeb" 47 %, humanitární pomoci 25 %, produkce 10 %, zdravotnictví 6 % a vzdělávání 4 %.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Důlní, těžební a ropný průmysl

Irák je extrémně závislý na exportu ropy, která je, stejně jako všechny ostatní nerostné bohatství, vlastněná státem. Kromě významných nalezišť ropy (cca 10 % světových zásob) jsou v Iráku také významná naleziště fosfátů, síry a zemního plynu. Po dekadách válek a sankcí je těžba těchto surovin s výjimkou ropy minimální a zastaralá, irácký stát má ale zájem o modernizaci a rozšíření jejich těžby a zpracování. Irácká strana má značný zájem o spolupráci s českými firmami zejména v oblasti petrochemického průmyslu, těžby fosfátů, síry a geologického průzkumu. České firmy, které mají o tuto oblast zájem, proto budou muset spolupracovat s iráckou státní správou a státními podniky, k čemuž se doporučuje najít si schopného a důvěryhodného místního partnera.

► Energetický průmysl

Irák se v současné době nachází v energeticky komplikované situaci, kdy dochází k častým výpadkům elektřiny z technických důvodů, ale také pro nedostatek domácí produkce elektřiny. Projekty na rekonstrukci, výstavbu či modernizaci rozvodných sítí a elektráren českým firmám nabízejí řadu příležitostí. Mimo to se buduje propojení irácké rozvodné sítě se sousedními státy nebo se plánují investice do fotovoltaických elektráren. Zejména v iráckém Kurdistánu pak v posledních letech významně roste zájem o ekologické a obnovitelné zdroje energie.

► Obranný průmysl

V Iráku má český obranný průmysl tradičně velice dobrou pověst. České zbrojovky mají řadu příležitostí s modernizací a údržbou starší techniky, ale také s novými produkty, zejména v oblasti dronů a protidronového vybavení. Českým firmám otvírají dveře do Iráku dva každoroční veletrhy, IQDEX a ATSO, přičemž na IQDEXu každoročně vystavují české firmy pod záštitou ambasády. V iráckém Kurdistánu je navíc významná poptávka po civilní ochraně, zejména po výstroji a výzbroji pro hasiče a policii, včetně hasičských vozů.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Vzhledem k dlouhodobému nedostatku vody je Irák zemí s vysokým zájmem na obnově a modernizaci vodní infrastruktury. To platí také pro irácký Kurdistán, kde se navíc nachází řada vodních přehrad, jejichž systém tamní vláda plánuje rozšířit. V oblasti vody v zemi navíc pracuje řada mezinárodních organizací, které jsou v této oblasti alternativou iráckého státu. Mimo to se v Iráku nabízí i příležitosti v oblasti recyklace.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Irácké nemocnice mají z velké části zastaralé a nedostačující vybavení. Země také trpí nedostatkem byt' základních léků. Irák má proto zájem o vybavení nemocnic, o léky a zvažuje možnost lokalizace farmaceutické výroby přímo v Iráku. Obecně se dá říci, že soukromé nemocnice jsou lépe financovány a je s nimi jednodušší komunikace, zájem na spolupráci má však také irácké Ministerstvo zdravotnictví.

► Stavebnictví

Hodnota stavebního sektoru (stavebních zakázek) byla v Iráku odhadována na 9,1 md USD v roce 2022. Do roku 2027 má tento segment irácké ekonomiky každoročně růst tempem přes 5 %. Zahrnuje výstavbu komerční, průmyslovou, infrastrukturní, energetických a inženýrských sítí, institucionální i obytnou. V roce 2023 měly největší dynamiku výstavba obytná a výstavba infrastruktury, ty také patří k oficiálním prioritám vlády. Geograficky jde především o region hlavního města Bagdádu a v menší míře pak o projekty ve vybraných regionálních centrech.

Více informací k perspektivním oborům v Iráku naleznete v nejnovějším vydání Mapy oborových příležitostí na serveru [Export.cz](https://www.businessinfo.cz/irak), případně se můžete kdykoliv obrátit na ZÚ Bagdád a ZÚ Erbil pro více informací.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Čas v arabském světě plyne jinak, než jak jsme zvyklí v evropských podmínkách. Kdo zde chce podnikat, musí se přizpůsobit místnímu tempu.

Kdo si myslí, že by do Iráku zaskočil pouze na návštěvu, aby rychle projednal podmínky kontraktu, bude zklamán. Energičnost a rychlost rozhodování, v našich zeměpisných šířkách považované za přednosti, se v Iráku netěší oblibě a mohou být někdy považovány i za agresivitu. Naopak osoba trpělivá, zkušená, starší a vyzrálejší, může s arabskými protějšky často navázat lepší kontakty. Místní si váží dochvilných partnerů, přestože sami rozhodně dochvilní nejsou, a u nich se zpoždění toleruje. Zdlouhavost jednání pak někdy může být pro obchodníky z Evropy poněkud vyčerpávající, takže je dobře se na takovou situaci předem připravit.

4.2 Oslovení

Navázání jakýchkoliv obchodních styků s iráckými partnery (pokud tedy oni sami neosloví české firmy) je prakticky nemožné dělat od stolu/přes internet v kanceláři.

Neexistuje zde veřejná databáze firem. K dispozici jsou maximálně neověřené seznamy s velmi zavádějícími a/nebo nefunkčními údaji a kontakty. Bez toho, aby se zástupce české firmy osobně setkal s potenciálním partnerem ať již v Iráku nebo u příležitosti návštěvy mezinárodního veletrhu nebo výstavy ve třetí zemi (případně ve vlastním Iráku), se prakticky nedostane k žádným relevantním kontaktům, telefonním číslům či fungující e-mailové adrese.

K vyhledání potenciálních obchodních partnerů je ekonomický úsek ZÚ připraven být nápomocný českým exportérům s ohledem na systematicky budovanou síť místních subjektů. Následným krokem je přistoupení k cílenému telefonickému oslovení vyhledaných společností a jejich návaznému obeslání propagačními materiály e-mailem.

Komunikačním jazykem je angličtina (i když znalost angličtiny je např. v porovnání se zeměmi GCC v Iráku velice malá), propagační materiály je vhodné mít připravené v anglickém jazyce (arabština výhodou) na profesionální úrovni. Uvedení referencí z arabských zemí je velmi dobře vnímáno. První zpráva by měla obsahovat nejen důvod, proč ho oslovujete, jakou formu spolupráce nabízíte, ale také čím bude vaše služba pro něj přínosem.

4.3 Obchodní schůzka

Zahájení obchodního jednání rychlým a věcným přístupem k tématu rozhodně není běžné a mohlo by být považováno i za nezdvořilé. Nezávazná úvodní konverzace je téměř pravidlem, i když její délka není žádným způsobem předepsána. Několik vět nebo i pozdrav, pár frází v jejich jazyce, mohou zlepšit atmosféru jednání. Je nutno řídit se intuicí, citem resp. získanými zkušenostmi. Mohou dokonce nastat u nově se tvořících obchodních spojení situace, kdy je tato část setkání delší než vlastní jednání.

Jednací jazyk je angličtina, ale nutno počítat, že její úroveň je zvláště ve státním sektoru často velmi slabá. V takovém případě se ukazuje výhodou, pokud lze využít i krátkodobých služeb tlumočnicka. Výhledově je účelné najít správného místního partnera, který bude aspirovat na pozici agenta zahraničního dodavatele.

Jako vhodné oblečení u muže bez obav zvolte sako a kravatu. Mužské oblečení evropského typu je v Iráku všude přijatelné a všude přítomné. U žen je důležité respektovat místní morálku a neoblékat se vyzývavě - mít zahalená kolena nejlépe až ke kotníkům a zahalené ramena a lokty. Vůči evropským ženám nejsou ale vznášeny tytéž nároky jako na ženy místní. Doporučuje se decentní oblečení a vlasy zakryté šátkem, který však není povinný. Jako partnerka při politických nebo obchodních jednáních je žena respektována.

Je dobré si předem zjistit, s kým bude jednání probíhat. Sunitští Iráčané a Kurdi bývají otevřenější, naopak šiité bývají konzervativnější a v některých případech dokonce mohou s ženami odmítnout jednat. Je proto dobré být připraven na různé eventuality.

Iráčané jsou pohostinní. Je vhodné jim jejich pohostinnost oplácet. Dárky obchodním partnerům, třeba broušené české sklo, je správná volba. Kniha o kulturních památkách by neměla obsahovat náboženské symboly nebo jevy. Alkohol je nepřipustný. Jako téma hovoru se nezmiňovat o psech ani jako domácích mazlíčcích, protože v islámu pes je považován za nečisté zvíře.

Vzhledem k dominantnímu postavení mužů v irácké společnosti se taková situace promítá rovněž do obsazování důležitých manažerských postů, tudíž i představitelé místních firem na obchodní schůzce budou téměř vždy muži. Tomu je třeba přizpůsobit složení delegace českých subjektů. Vést jednání by měl rovněž muž, přítomnost ženy v týmu však problémem není.

Před dosažením finální dohody na znění kontraktu je třeba počítat s opakovanými setkáními. Pokud se počáteční dojmy v očích incomingové mise posouvají žádoucím směrem, pak je vhodné pozvat irácké partnery na návštěvu do sídla a případně vybraných provozů českého dodavatele.

Jednání zřídka kdy začínají dříve než v deset hodin ráno a bývá dodržována odpolední přestávka. S partnery se poté lze setkat opět v pozdních odpoledních i večerních hodinách. Muslimové se během dne několikrát modlí, nemělo by vás proto překvapit, pokud partner bude navrhnout neobvyklou dobu. Pracovníky státních organizací je však nutno kontaktovat obvykle do jedné hodiny odpoledne, poté již bývají obtížně k zastížení. S tím je nutno počítat při přípravě harmonogramu jednání.

U partnerů ze soukromého sektoru není nedochvilnost běžná, při jednáních se zástupci státních organizací je nicméně značná dávka trpělivosti výhodou. Častým jevem je, že ani výše postavení představitelé státního sektoru nemají navštívenky, u řady představitelů soukromého sektoru však tomu bývá obdobně. Do jisté míry je tato skutečnost ovlivněna letitou nestabilní, obtížně předvídatelnou situací resp. obavami o osobní bezpečnost.

4.4 Komunikace

Nejběžnějším způsobem (stejně jako v jiných zemích Arabského poloostrova) - nejen v obchodní komunikaci - je veden prostřednictvím aplikace WhatsApp. Oproti psaným zprávám a bezplatnému volání, převážně užívaným v ČR, jde hlavně také o zaslání hlasové zprávy.

E-mail se používá spíše okrajově, i proto má řada obchodníků i státních úředníků e-mailové adresy bez vlastní firemní domény. V e-mailové komunikaci oslovení musí být adresné a k představujícímu dopisu (max. na jednu stránku A4), obsahujícímu co nabízte místnímu potenciálnímu partnerovi, jaké máte certifikáty, jaká je vaše pozice na českém trhu, jaké máte reference v posledních letech/teritoria (reference z dodávek do arabského světa pootevírají pomyslné dveře), v čem se můžete odlišit od konkurence, jaké další obchodní a finanční podmínky uplatňujete se svými zahraničními partnery, je třeba připojit vlastní prezentaci výrobků/služeb ve velikosti přílohy kolem 1 MB (z důvodu omezené kapacity schránek). V Iráku je běžné, že zástupci státní správy (včetně vysokých představitelů) používají soukromé e-mailové adresy na oficiálních vizitkách – nebuďte tím tedy překvapeni.

Při komunikaci během osobní schůzky není obvyklé, aby se konverzace při obchodním jednání hned od počátku věnovala danému tématu. Na úvod konverzace s místními partnery je zdvořilé dotázat se na rodinu, děti, jejich věk apod. Není však zdvořilé klást otázky týkající se manželky resp. manželů a je třeba vyhnout se politickým a náboženským komentářům.

Na jednání je třeba mít nachystány potřebné tištěné materiály v angličtině - či ještě lépe v arabštině. Jednající zástupce by měl mít příslušné rozhodovací kompetence, očekávají se jasné odpovědi přímo na místě.

Vzhledem k tomu, že v Iráku v současnosti neexistuje systém popisných čísel a názvů ulic, v poštovním styku je zaveden režim 5místních poštovních schránek. Při zasílání kurýrních zásilek (nejvíce rozšířeny DHL) je ke jménu příjemce a jeho telefonního čísla uvedeno město/městská čtvrť a důležitý orientační bod (hotel, významnější budova nebo větší náměstí v okolí apod.).

4.5 Doporučení

Jako v kterékoli jiné muslimské zemi, i v Iráku se doporučuje dodržovat místní zvyklosti.

V době ramadánu nejíst, nepít, nekouřit na ulici či jiném veřejném prostoru, už vůbec ne v interních objektech v přítomnosti muslimů. Schůzky během ramadánu v zásadě nelze doporučit, pokud není vážný důvod. V otázce náboženské víry se doporučuje i vyhraněným ateistům projevovat toleranci vůči věřícím a nepouštět se do přílišného obhajování vlastních světonázorových postojů.

V obchodním jednání se obrnit dostatečnou dávkou trpělivosti, mnohdy předem dohodnuté záležitosti doznají modifikací nebo i zásadnějších proměn a je třeba se připravit na opakovaná setkání. Úspěšnost podnikatelů a obchodníků se zájmem o průnik na irácký trh je založena velkou měrou na kvalitě zvoleného partnera, o němž by měl být získán v čase dostatek věrohodných referencí, ověření poskytnutých informací, případně i doporučení, nejlépe z místních i zahraničních zdrojů, ohledně jeho obchodních praktik a solventnosti.

Budoucí partner by měl v každém případě sám chtít prokázat dobrou orientaci v oboru, postavení/pozici na místním trhu vč. referencí již v jeho prvotním představujícím dopise (v angličtině) a nejlépe i s uvedením fungujících webových stránek své společnosti. V uvedeném směru se lze mimo ekonomický úsek ZÚ oslovit a požádat o podporu zdejší obchodní komory, relevantní ministerstva, finanční úřad nebo lze i využít nabídky dobře zavedených místních firem, nabízejících audit a právní služby.

4.6 Státní svátky

Největší islámský svátek je postní měsíc ramadán, který v roce 2023 připadne na 22. března až 20. dubna, tj. období s omezenou délkou pracovní doby a sníženou výkonností v důsledku půstu od východu do západu slunce. Tradiční a zejména muslimské svátky nejsou vždy dopředu dané, neboť se odvíjí od fázi Měsíce a jiných úkazů. Pokud je například obloha zamračená a není možné zahlédnout srpek nového Měsíce (což prověřuje zvláštní komise), začne postní měsíc až v dalších dnech apod.

Dalšími oficiálními státními svátky jsou:

- 1 Nový rok (1. leden)
- 1 Den irácké armády (6. leden)
- 1 Nowruz (svátek příchodu jara – 21. březen)
- 1 Svátek práce (1. květen)
- 1 Eid al Fitr (svátky po ukončení Ramadanu (20.–23. květen 2023)
- 1 Den republiky (14. červenec)
- 1 Eid-al-Adha (svátky obětování 9.–13. července 2022, 28. červen – 2. červenec 2023)
- 1 islámský Nový rok (29.–30. července 2022, 18.–19. července 2023)
- 1 Ashura (muslimský/šiiitský svátek – Imam Hussein 18. srpen)
- 1 Den nezávislosti (3. říjen)
- 1 narození proroka Mohameda (7.–8. října 2022, 27.–28. září 2023)
- 1 Den vítězství (výročí nad ISIS 10. prosinec)
- 1 1. svátek vánoční (oficiálně od r. 2018 – 25. prosinec).

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Dostat se na irácký trh s novým výrobkem či novými službami znamená utkat se se zahraniční konkurencí, která v poslední době přichází obvykle ze sousedních islámských zemí (především Turecko, Írán) nebo z východní Asie (Jižní Korea, Japonsko, Čína), ale také s místní byrokracií. Kritérium kvality v požadavcích zdejších importérů začíná nabývat na významu, k tomu se ve prospěch českých exportérů připočte dobré jméno naší země ještě z dob socialismu a v kombinaci s rozumnou cenou je vcelku dobrá výchozí situace pro české exportéry.

Pro prodej v Iráku je zásadní najít partnera, který má či vytvoří distribuční síť a pomůže prosadit výrobek na trh. Ten nadále do značné míry ovládají velké státní podniky, zvláště v oblasti strategických komodit (např. základní potraviny, léčiva a zdravotnický materiál), soukromý sektor má stále nízký podíl v ekonomice a bohužel se příliš nerozvíjí. Dosáhnout úspěchu bez stálého zastoupení místním pracovníkem či firmou s dobrou znalostí podnikatelského prostředí by bylo krajně obtížné už jenom proto, že stále není stabilizovaná legislativa, daňový a celní systém.

Při výběru spolupracující firmy či osoby se doporučuje nešetřit na nákladech na jejich důkladné prověření (právní služby, audit), protože případy podvodného jednání jsou v Iráku hojné a bez znalosti prostředí předem obtížně odhalitelné. Pro zahraniční investory je obecně vstup na irácký trh spojen s poměrně velkým rizikem. Není to jednoduchá záležitost a musí mu předcházet důkladná analýza trhu, k němuž je nezbytné najít správné právní a strategické poradenství.

Rozsah příležitostí, které Irák nabízí, je široký až nepřehledný, mnoho investorů jako důvod zájmu o irácký trh uvádí nízkou konkurenci, avšak znepokojení vyvolává špatné porozumění místním tržním podmínkám, všudypřítomná korupce a ochrana práv duševního vlastnictví. Každá právnická osoba, která se zaregistrovala u daňového oddělení v Iráku, může zahájit příslušné podnikání a zapojit se do mezinárodního obchodu splněním nezbytných požadavků irácké vlády. Pro komerční účely je pro vývoz a dovoz zboží z a do Iráku nezbytný registrovaný obchod s příslušnou licencí (je-li požadována) podle druhu podnikání a zapsaný v obchodním rejstříku země.

Irák má právní systém založený na občanském právu. Irácký občanský zákoník byl modelován podle egyptského občanského zákoníku, který byl zase po vzoru francouzského. Stejně jako egyptský občanský zákoník irácký občanský zákoník obsahuje určité prvky práva šaría. Vliv šaría na irácké právo je však dosti omezený. To se týká důležité oblasti podnikání, jakým je bankovníctví, jež není zásadně dotčeno.

Zahraniční subjekty mohou zřídit pobočky v Iráku a podnikat, i když jsou plně v zahraničním vlastnictví. K založení společnosti s ručením omezeným v Iráku je zapotřebí irácké vlastnictví nejméně 51 %. Kromě toho existují některá odvětvová pravidla, která k získání určitých typů licencí a schválení vyžadují úplné nebo částečné národní vlastnictví (například to zahrnuje farmaceutické společnosti a obchodní agentury/Commercial Agencies).

Investiční pobídky přicházejí ve formě daňových a celních úlev a/nebo osvobození od cla. Někdy je k dispozici také přidělení půdy. Celní sazebník je dostupný ke stažení na internetu, ale doporučuje se vždy před uzavřením obchodu ověřit platné sazby s celním úřadem (změny sazeb během roku jsou v řadě položek vyhlášovány). Státní společnost pro irácké veletrhy a obchodní služby, dceřiná společnost iráckého Ministerstva obchodu a minerálů, zavedla pro výrobce a dodavatele z vyvážejících zemí systém Osvědčení o registraci (CoR-Certificate of Registration). CoR je pro výrobce a dodavatele povinným předpokladem pro získání dovozní licence v Irácké republice.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Společnosti s ručením omezeným (LLC) jsou nejběžnější právní formou podnikání. Dle zákona o společnostech (Companies Law No.21/1997 v pozměňovacím znění č. 64/2004) mají zahraniční investoři právo zakládat nebo mít podíl v IQ společnostech bez jakéhokoli omezení, ale se souhlasem iráckých ministerstev / resortů. Například založení LLC ve federálním Iráku, která má v úmyslu zabývat se ropnými a plynovými službami, však vyžaduje souhlas iráckého ministerstva ropy. Memorandum o sdružení LLC je jejím rozhodujícím dokumentem a zákon vymezuje údaje, které musí obsahovat:

- 1 Název, forma společnosti a její cíle;
- 1 Adresa sídla;
- 1 Jméno, adresa, zaměstnání a státní příslušnost zakladatele; a
- 1 Základní kapitál (minimální kapitál je 1 mil. IQD)

LLC nesmí mít více než 25 akcionářů. Investor, který si přeje založit společnost ve federálním Iráku, musí vyplnit žádost a předložit ji registrátorovi společností (Companies's Registrar) na ministerstvu obchodu. Před vydáním Osvědčení o registraci LLC musí registrátor společností získat souhlas MOI (Min. vnitra). Po schválení ze strany MOI vydává registrační úřad společností registrační certifikát. LLC je poté připravena provozovat své aktivity v celém federálním Iráku.

Pobočky a zastoupení zahraničních společností (Branches/Representative Offices of Foreign Companies). Zahraniční mateřská společnost může zřídit pobočku v Iráku, pokud předtím uzavřela smlouvu s iráckou vládou nebo smlouvu s hlavním dodavatelem, který má smlouvu s iráckou vládou. Pobočka může provádět pouze obchodní činnosti povolené její mateřskou společností a je rovněž vázána operacemi vyjmenovanými smlouvou při zakládání své přítomnosti v Iráku. Naproti tomu se zastupitelská kancelář může zabývat pouze rozvojem podnikání a marketingovými aktivitami, a tedy se nemůže zapojit do žádné obchodní činnosti v Iráku. Zastupitelská kancelář může být přeměněna na pobočku, pokud je zajištěna vládní smlouva nebo smlouva s hlavním dodavatelem irácké vlády.

Obchodní agentura (na základě Smlouvy o obchodním zastoupení) Obchodní zastoupení v Iráku se řídí zejména zákonem č. 51 z roku 2000 o organizaci obchodních agentur (zákon o agenturách). Pouze iráckí občané mohou být obchodními zástupci. Vládní subjekt obvykle žádá zástupce zahraničních společností, aby předložili své právní dokumenty (osvědčení o registraci společnosti/zakládací listinu, včetně agenturních dohod spolu s pověřovacím dopisem a souhlasem zahraniční společnosti vydaným irácké zastupitelské společnosti. Právní dokumenty představují Osvědčení o registraci společnosti a další související dokumenty, např. (Tax Clearance Certificate – potvrzení o uhrazení daně).

5.3 Marketing a komunikace

Vyhledání potenciálního partnera je v Iráku komplikovaná záležitost. Poptávka po PR a HR službách v zemi prakticky není. Ze sociálních sítí je rozšířená komunikace i mezi obchodníky aplikací WhatsApp včetně zasílání objemnějších příloh-prezentací.

Informační zdroje o obchodních subjektech jsou sporadické, neexistují internetové databáze nebo veřejně přístupné zdroje (firemní webové stránky využívá dosud zlomek firem, mnohdy jsou jen v arabské mutaci a často nejsou funkční nebo minimálně neaktualizované, obchodní rejstřík také není k dispozici). Online vyhledávání podle seznamů členů sdružení, asociací, svazů je nástroj v Iráku rovněž nedostupný. Získat seznam firem (i jen státních) v písemné podobě s jejich aspoň částečnými údaji od představitelů sektorových ministerstev se ukazuje také jako problém.

Systematickým budováním osobních kontaktů, vytvářením vlastního networkingu obchodních partnerů je cestou, která se ukazuje jako účinná. Využitím informací, které o firmách vedou obchodní komory, se lze v některých případech dopracovat o ověření údajů o vybraných firmách.

Osvědčilo se předávání katalogů v oficiálním jazyce (arabština, kurdština), minimálně alespoň v angličtině. Kromě barevných a kvalitních propagačních materiálů je v arabském světě nicméně nejdůležitější osobní kontakt. Obecně k takovému kontaktu slouží výstavy a veletrhy, ovšem v Iráku je jejich význam omezený. Jsou především regionální záležitosti. Jako zahraniční vystavovatelé převažují firmy z okolních zemí Íránu, Turecka, Jordánska. Mezi určité výjimky patří výstavy IQDEX (mezinárodní veletrh obranné a bezpečnostní techniky) v Bagdádu nebo Erbil International Fair (multioborový veletrh představuje pravidelně široké spektrum firem napříč průmyslovými obory).

Z internetových časopisů vydávaných v anglické verzi lze zmínit Iraq-BusinessNews, Iraq Oil Report nebo ShafaqNews, které publikují sektorové informace, užitečné pro obchod. Protože jde o soukromé iniciativy, nelze ovšem zaručit komplexnost, nestrannost a aktuálnost jimi zveřejňovaných zpráv.

Aktuální informace pro investory aktivně šíří portál Národní investiční komise (National Investment Commission, NIC). Jde o instituci s postavením na úrovni ministerstva, která se podílí na zprostředkování investičních příležitostí včetně aktualizace obchodních a logistických informací a podmínek pro podnikání.

Irácká zpravodajská agentura (INA) je první zpravodajskou agenturou v Iráku a jako oficiální tisková agentura obsahuje i rubriku s ekonomickými zprávami. Národní irácká zpravodajská agentura (NINA) vznikla jako první nezávislá zpravodajská agentura v Iráku v roce 2005. Dodnes funguje především o internetový zpravodaj.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Irák v současné době není členskou zemí WTO a na přistoupení čeká. Má v platnosti legislativu pokrývající oblast ochrany duševního vlastnictví (patenty, obchodní značky, průmyslové vzory, autorské právo), která odpovídá současnému standardu. Vzhledem k absenci informací o jejím případném porušování však nelze předjímat, že je náležitě uplatňována. Svědčí o tom také skutečnost, že i když Irák není členem WTO, o vstup usiluje a zajištění standardní ochrany práv duševního vlastnictví jednou z podstatných podmínek.

Patenty:

Patentové přihlášky musí být podány v arabštině, musí obsahovat podrobný popis vynálezu a musí být doprovázeny řadou dokumentů. Každá přihláška bude posouzena z hlediska souladu s formálními požadavky a patentovatelností podle patentového zákona, zejména pokud jde o inovativní obsah. Patentový úřad může požadovat změny k zajištění shody. Přihláška bude zamítnuta v případě nedodržení požadovaných dodatků ve lhůtě stanovené patentovým úřadem.

Registrace: za patenty a registr průmyslových vzorů je odpovědné Ministerstvo pro plánování.

Vymáhání a opravné prostředky: Patentový zákon poskytuje držitelům patentů řadu trestních a občanskoprávních opravných prostředků na ochranu jejich patentových práv. Porušujícími mohou být výrobci, maloobchodníci nebo uživatelé v případě postupu nebo metody.

Délka ochrany: Patenty jsou chráněny po dobu 20 let od data podání. Nelze je obnovit ani rozšířit.

Ochranné známky (Trade Marks):

Ochrannou známkou může být chráněna jakákoli známka, která může být graficky znázorněna a je vhodná pro rozlišení výrobků a služeb od jiných výrobků a služeb. Pojem „ochranná známka“ zahrnuje ochranné známky, servisní značky, kolektivní ochranné známky a certifikační ochranné známky.

Ochrana: Ministerstvo průmyslu a nerostů spravuje ochranné známky.

Vymáhání a opravné prostředky: Irácké právo stanoví trestní i občanskoprávní opravné prostředky na ochranu práv majitele ochranné známky před porušením. Přihláška, registrace nebo užívání stejné nebo podobné ochranné známky pro stejné nebo podobné výrobky a služby představují porušení.

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky (tendery) jsou buď vnitřní (výhradně pro irácké společnosti), nebo mezinárodní (umožňující účast zahraničních subjektů). Výjimečně může být zakázka přidělena i napřímo. Veřejné zakázky jsou zveřejňovány buď formou vyhlášky příslušným ministerstvem, nebo na webových stránkách ministerstva (resp. státem vlastněné společnosti). Bohužel, zveřejňované informace bývají velmi kusé a k získání jakýchkoli podrobností je nutné předplacení oficiálního bulletinu.

Společným rysem je, že mezi vypsáním veřejné zakázky a termínem podání přihlášky bývá – i v Iráku – velmi krátká doba. Navíc podmínky soutěže může získat (zakoupit) jen subjekt registrovaný v Iráku. I to je dalším argumentem, proč by české podnikatelské subjekty s vážným zájmem o průnik na tento trh měly mít svého stálého zástupce resp. místního partnera v Iráku.

Pro úspěšné získání zakázky v Iráku je velice důležité dodržovat legislativní podmínky tenderu. V žádném případě se neopozdit s doručením nabídky, a pokud je to nevyhnutelné, požádat včas o odklad. Stále se snažit komunikovat se zadavatelem a zjišťovat, který typ dodavatele je vyhledáván, a podle toho uzpůsobit svoji nabídku, případně připojit i zvýhodnění nabídky.

Je vhodné se vyvarovat striktních prohlášení, která by mohla být využita zadavatelem k vyřazení z nabídkového řízení. Např. pokud chceme kritizovat zadání tenderu (jeho nedostatečnost nebo nekorektnost), je nutné použít spíše „diplomatictější vyjádření“. Není vhodné říkat, že „nevyhovíme zadání, protože...“ Prohlášení tohoto typu mohou být považována za diskvalifikující.

Rovněž je nutné počítat s prodlevou v iráckém bankovním sektoru. Tudíž v případě zaslání Bid bond-u či jiné platby je lépe počítat s delší splatností, nespolehat se na to, že komise bude posuzovat den podání platby jako validní pro splnění podmínky tenderu. V mnoha případech se naopak započítává den, kdy platba byla připsána zadavateli na účet, což může být opět diskvalifikující, jakkoli je vinna irácká banka.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Obchodní spory jsou řešeny většinou dohodou, vymahatelnost práva je obtížná a v každém případě velmi zdlouhavá. Investování v teritoriu je omezeno na velké mezinárodní ropné firmy. Nedoporučujeme investování malým nebo i středním firmám. Jako základní platební instrument v případě zbožových dodávek doporučujeme potvrzený neodvolatelný akreditiv, otevřený u renomované banky.

Podnikání v Iráku je omezeno především dlouhodobě nestabilní bezpečnostní situací (kromě regionu iráckého Kurdistanu). Důsledkem jsou omezené možnosti pohybu po větší části Iráku, resp. bezpečnostní rizika s ním spojená. Nebezpečí vyplývající z relativně častých pokusů o podvodné jednání při navazování obchodních vztahů s českými subjekty je třeba mít na zřeteli.

Možnosti dlouhodobého plánování a realizace obchodních případů s iráckými partnery dále komplikuje již zmíněný netransparentní právní systém. Totéž platí pro nižší stupeň legislativy (ministerské vyhlášky a předpisy), jehož chaotické změny je nadto obtížné sledovat. Z uvedených důvodů je nezbytná spolupráce s místními právníky.

Jako další negativní faktor pro realizaci obchodních vztahů s Irákem je hodnocen nedostatečně rozvinutý bankovní systém. Bankovní převody jsou kvůli nedostatečné zkušenosti personálu iráckých bank a technické zastaralosti (zvláště absence digitalizace) komplikované a zdlouhavé. Absolutně nedostatečná je úroveň rozvoje elektronického bankovníctví.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Bezprostředně před plánovanou cestou doporučujeme vždy kontaktovat Velvyslanectví Irácké republiky v Praze a vyžádat si nejnovější informace o případných aktuálních změnách podmínek vstupu na území.

Jednorázové krátkodobé vstupní vízum s platností na 60 dnů získají držitelé českých cestovních pasů za poplatek 75 USD při příletu na mezinárodní letiště v Bagdádu, Basře a Nadžafu.

V případě použití pozemního hraničního přechodu je nutné v předstihu kontaktovat odpovědný zastupitelský úřad Iráku v dané sousední zemi a vyžádat si aktuálně platné pokyny k získání vstupního víza.

V případě cesty do regionu pod správou Kurdské regionální vlády (Dohúk, Erbil, Sulajmánija) je možno v současné době pro držitele českých cestovních dokladů krátkodobě vycestovat do KRI bez vstupního víza. Následně, po příletu/příjezdu se obdrží krátkodobé vstupní povolení k pobytu v KRI za poplatek cca 70 USD. Platnost tohoto vstupního povolení je omezena na dobu 30 dnů (bez možnosti vstupu do dalších iráckých provincií). Pro bližší a aktuální informace doporučujeme vždy před plánovanou cestou kontaktovat Generální konzulát ČR v Erbilu.

Celní předpisy a pravidla jsou srovnatelné s ostatními zeměmi regionu. Doporučujeme nedovážet předměty a zboží, které by mohly být považovány za neslučitelné s islámským náboženstvím (zejména alkohol či židovské religiózní předměty).

Vzhledem k omezení pohybu doporučujeme mít dostatečnou finanční hotovost (USD), neboť v Iráku často není možné užívání platebních karet či vybírání z bankomatů (které navíc může být riskantní, a to jak kvůli možnému zneužití platebních údajů, tak kvůli účtování velmi vysokých manipulačních poplatků ve výši stovek USD). Platby v EUR nejsou obvyklé. Je třeba zohlednit nemožnost využití elektronického bankovníctví, tudíž i platby v hotelích jsou v hotovosti.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky pro zaměstnávání občanů ČR iráckými subjekty nejsou dobré hlavně z bezpečnostních důvodů. Vzhledem k dlouhodobě nejisté bezpečnostní situaci a obtížným životním podmínkám nepředpokládáme zájem českých občanů o zaměstnání v Iráku. Výjimkou je bezpečný a rychle se rozvíjející region iráckého Kurdistanu, kde již několik českých občanů i právních subjektů úspěšně působí.

Legislativně se zaměstnávání v Iráku řídí zákoníkem práce, zákon č. 71 z roku 1987, platný pro federální Irák a oblast Kurdistanu. Rozhodující jazykovou mutací pracovní smlouvy je dle zákona arabština, kurdština je uznávána v KRI. Angličtina může být zahrnuta jako doplňková, ale lze s určitostí předpokládat, že irácké soudy budou spoléhat na arabskou verzi.

Zákoník práce volně definuje „pracovníka“ jako jakoukoli osobu, která vykonává práci za mzdu, ve službě u zaměstnavatele a pod jeho vedením a dohledem. Pracovník musí mít pracovní smlouvu, která musí obsahovat řadu závazných ustanovení, jmenovitě musí být v písemné formě, ve které bude upřesněna povaha prováděné práce, odměna a termín trvání smlouvy (lze na dobu neurčitou i určitou). Zaměstnavatel je povinen platit sociální pojištění v celkové výši 17 % platu, z toho 5 % hradí zaměstnanec. Každý zaměstnavatel, který zaměstnává více než 3 osoby, je povinen se registrovat k platbě sociálního pojištění.

Vzhledem k neustálené legislativě se doporučuje spolupracovat v pracovních záležitostech s místním právníkem. Ačkoli zákoník práce zakazuje zahraničním zaměstnancům pracovat bez pracovního povolení, v praxi se pracovní povolení (a povolení k pobytu) v praktické rovině se v Iráku omezila na velké dodavatele, kteří mají přímé smlouvy s iráckou vládou. Stejná výsada byla rozšířena na subdodavatele velkých dodavatelů, kdy je stále vyžadován souhlas a sponzorství vládních dodavatelů.

Rada ministrů (Council of Ministers, Decision Nr. 336 z 28. 8. 2018) v záležitosti zahraničních pracovníků, zaměstnaných v Iráku s vydaným pracovním povolením, vydala následující rozhodnutí: Zřizuje se nutnost složení záruk (podle článku 18 zákona o pobytu cizinců) takto:

- 1 100 000 IQD za cizince, kteří jsou kontrahováni na práce v Iráku investičními společnostmi nebo společnostmi, které uzavírají smlouvy s iráckými ministerstvy nebo státními institucemi
- 300 000 IQD za cizince, který je zaměstnán v Iráku zahraničními investičními nebo neinvestičními společnostmi uzavírajícími smlouvy s iráckým soukromým sektorem
- 1 000 000 IQD pro cizince, který je zapojen do práce v Iráku v jiných než uvedených případech.

5.9 Veletrhy a akce

Bagdád

- 1 [Baghdad International Fair](#) (leden 2024) - všeobecný veletrh
- 1 [IQDEX](#) (duben 2024) - zbrojní veletrh
- 1 [OIGATECH](#) (červen 2024) - veletrh ropy a plynu
- 1 [Health Expo Iraq](#) (září 2023) - zdravotnictví
- 1 [ATSO - Anti-Terrorism, Special Operations and Cybersecurity Exhibition](#) (naposledy v září 2022)
- 1 [Building Iraq](#) (listopad 2023) - mezinárodní výstava budov, stavebních materiálů a infrastruktury
- 1 [Baghdad Build Expo](#) , (duben 2024) - stavebnictví

Erbíl

- 1 [Erbil International Fair](#) (září 2023)
- 1 [Erbil OIL, GAS, ENERGY CONFERENCE, AND EXHIBITION](#) (prosinec 2024)
- 1 [AGRO PACK IRAQ](#) (listopad 2024) - zemědělství
- 1 [Erbil Autoshow Fair](#) (březen 2023)
- 1 [Erbil Build Expo](#) (květen 2023) - stavebnictví
- 1 [Construct Iraq](#) (září 2024) - stavebnictví

Basra

- 1 [BASRA OIL & GAS](#) (říjen 2023)
- 1 [Build Expo Basra](#) (září 2023) - stavebnictví

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Bagdádu

Adresa: Hay al-Mansour, Dijlaschool 601/11/37, Baghdad

E-mail: baghdad_embassy@mzv.cz, Commerce_Baghdad@mzv.cz (obchodně ekonomický úsek)

Telefon: Sekretariát ZÚ (pouze anglicky): +964 790 190 9425

Konzulární pohotovost: +964 780 952 5212

Web: mzv.gov.cz/baghdad

Generální konzulát České republiky v Erbilu

Adresa: Ankawa, Kareez 15, street 74, house 12, Erbil

E-mail: erbil@embassy.mzv.cz, commerce_erbil@mzv.cz (obchodní agenda)

Telefon: +964 770 971 1111

Konzulární pohotovost: +964 750 212 5225, +964 751 009 2914

Web: mzv.gov.cz/erbil

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- Policie: +964 790 173 7727
- Nouzové volání: 130 (z pevné linky), +964 1130 (z mobilu)
- Ohlašovna požárů: 105 (z pevné linky), +964 1105 (z mobilu)

Lékařská pohotovostní služba (Bagdád, v blízkosti ZÚ ČR):

- Nemocnice Yarmouk: +964 770 885 4750
- Červený půlměsíc: +964 770 674 0081

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Webové stránky iráckých úřadů a institucí nejsou bohužel spolehlivým zdrojem informací, v mnoha případech bývají zastaralé a nepřehledné, někdy chybí verze v angličtině, a je tedy třeba je brát pouze jako vodítko k získávání a ověřování informací z jiných zdrojů.

- [Government of Iraq](#)
- [Ministry of Foreign Affairs](#)
- [Ministry of Electricity](#)
- [Ministry of Displacement and Migration](#)
- [Ministry of Education](#)
- [Ministry of Higher Education](#)
- [Ministry of Industry and Minerals](#)
- [Ministry of Trade](#)
- [Ministry of Transportation](#)
- [Ministry of Water Resources](#)
- [Ministry of Construction and Housing](#)
- [Ministry of Culture](#)
- [Ministry of Communication](#)
- [Ministry of Oil](#)
- [National Investment Commission \(NIC\)](#)
- [Kurdistan Regional Government \(KRG\)](#)
- [Kurdistan Board of Investment \(BOI\)](#)
- [Central Bank of Iraq \(CBI\)](#)
- [Iraq Stock Exchange \(ISX\)](#)
- [Trade Bank of Iraq \(TBI\)](#)
- [General Commission for Customs \(GCC\)](#)

Webové stránky vybraných důležitých vládních úřadů a státních firem v Iráku:

- [State Commission of Roads and Bridges](#)
- [National Center of Engineering Consultancy](#)
- [State Commission of Housing](#)
- [National Center of Constructional Laboratories](#)
- [Ashur State Corporation Company](#) (silniční stavby)
- [Hamourabi State Corporation Company](#) (silniční stavby)
- [Al Fao State Corporation Company](#) (stavební firma)
- [Saad State Engineering Company](#)
- [Al Moutasim State Corporation Company](#) (pozemní stavby)
- [Al Mansoor State Corporation Company](#) (pozemní stavby)
- [Al Farouq State Corporation Company](#) (pozemní stavby)
- [Al Rasheed State Corporation Company](#) (pozemní stavby)
- [Diala State Company for Electrical Industries](#) (elektrotechnika)
- [Al Sumoud State Corporation Company](#) (kovovýroba)

Obchodní komory, hospodářské rady a federace průmyslu:

- Baghdad Chamber of Commerce: hasan@baghdadchamber.com, Hassan Al-Shaikh Zaini, First Vice-Chairman of the Board
- Federation of Iraqi Chambers of Commerce: info@ficc.org.iq, Abdulrazaq Al-Zuheere, President
- Iraqi Economic Council: info@ieciq.com, Haidar Ali Hadi, Chairman
- Iraqi National Business Council: info@inbciraq.org.iq, Dawood A. Zayer, Chairman
- Iraqi Federation of Industries: fed_ind@yahoo.com, Eng. Ali Sabeeh Alsaadi, President